

Kisebb közlések.

Töm, temet. E két szónak az összetartozására már OTROKOCSI rámutatott: „Hinc [a *töm*] verbum Hung. *temi* vel usitatus *temeti*: sepelit, eo quod fossa in sepeliendo terra compleatur“ (Orig. Hung. 308. idézve a NySz.-ban). KASSAI (Szókönyv V. 87.) és CzF. szintén megemlíti az összetartozást. Ezt a föltevést valószínűvé teszi az, hogy 1. a *töm* szónak van *tem* (nem *tēm*!), a *temetnek* pedig *tömet* változata; ez utóbbi a HB.-ben fordul elő: *tumetive* (olv. *tömetjök*); a *tem* pedig a régi irodalomban meg a nyelvjárásokban (l. NySz., MTsz.); 2. mind a kettő előfordul ugyanazon két jelentéssel; v. ö. *temik* a halottat‘ stb.; *két ludat temettem‘, megtemeti* [a] csizmáját szalmával‘ (MTsz.).

Üll, ill. A ‚feiern‘ jelentésű *ül* igének nemcsak a régi irodalomban, fordulnak elő eredetibb *dl*-es alakjai (*ydlük, idleni, idlyük, űdöl, űdölwk, űdlenek, űdlik* NySz.), hanem ilyen alakot egy népnyelvi közleményben is találtam: ‚Jövő húsvétot pároddal *időjid*‘ (Szabolcs m. Őr Nyr. VI. 236; húsvéti mondókában). Az *időjid* alak nyilván hiba e h.: *időjed* (< *idöljed).

Tikkad. Ezen szónak a ‚langveo‘ valószínűleg csak másodlagos jelentése, s eredetibb a ‚fullad‘ jelentés; v. ö. *tikácsol*: ‚fuldokol, fuldokolva szaggatott csuklásszerű hangot ad‘; *meg-tikkan*: ‚megfullad‘; *tikog*: ‚fuldokol, fuldokolva köhög stb.‘; *tikol*: ‚fuldokol‘ (MTsz.). Lehetséges, hogy az ezekből kiváló *tik- alapszó megfelelője a finn *tukke*- ‚tillstoppa, stoppa, tätta, fördämna, stänga, spärta‘ (LÖNNROT), ‚bedugni, betömni‘ ige, a melynek a származéka *tukehtu*- ‚qväfvas, dämpas, förqväfvas, bli förqväfd, andtäppt, storkna‘ (LÖNNROT), ‚megfulladni; elfojtódni (tűz)‘ ige. E szerint a *tik- igének az alapjelentése a ‚bedugás, betömés‘ lehetett, a melyből könnyen fejlődhetett a származékoknak, *fullad, fulladoz*‘ jelentése. — Mindenesetre számba kell azonban venni a *tikog* mellett a *kikog, cikog, cikákol* (MTsz.) igéket is, a melyek hangutánzó alapszóból valóknak látszanak.

Sz. J.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelenő

FOLYÓIRATOK:

Akadémiai Értesítő. A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti *Szily Kálmán* főtktár. Tizedik kötet. 1899. évfolyam.

A M. Tud. Akadémia üléseiről a tárgyalásokat jegyzőkönyvi alakban, az üléseken fölolvastott emlékiratokat, jelentéseket, birálatokat, valamint az értekezések kivonatait (ha ugyan a kivonatozásra alkalmasak) külön cikkek során közli. Ismerteti az osztályértekezletek és állandó bizottságok tárgyalásait, kizárva belőlük azokat, a melyek szélesebb köröket is érdekelhetnek. Az Akadémia kiadásában vagy az ő támogatásával megjelent munkák- és folyóiratokról tárgyas ismertetések közöl vagy az illető szerzők és szerkesztők, vagy más megbízható szakférfiak tollából. Megjelenik minden hó 15-én. Évi előfizetési ára 3 frt. Az «Akadémiai Értesítő»-t díjtalanul és bérmentve kapják: az Akadémia minden rendű belföldi, alapítványtevői s a Könyvkiadó Vállalat pártoló tagjai. Az I—IX. kötet még néhány példányban rendelkezésre áll. Egy-egy kötet ára 3 frt; a Könyvkiadó Vállalat új aláíróinak 2 frt 25 kr.

Archaeologiai Értesítő. Új folyam. XIX. köt. A M. Tud. Akadémia arch. bizottságának és az orsz. régészeti s embertani társulatnak közlönye. Szerkeszti *Hampel József*.

Célja a hazai és külföldi archaeologiai és műtörténelmi mozzanatokat a közönséggel megismertetni, és kisebb archaeologiai s műtörténelmi cikkeket közölni. Megjelenik évenként öt füzetben, mindenkor hat nagy ívnyi tartalommal és számos képpel, február, április, június, október és december hónapok 15-ik napján. Bolti ára 6 forint; egyes füzetek ára 1 frt 20 kr.

Athenaeum. Philosophiai és államtudományi folyóirat. A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti dr. *Pauer Imre* osztály-tktár. Nyolczadik évfolyam.

Az «Athenaeum» a philosophia és államtudományok szakszerű művelését és tudományos irodalmi fejlesztését tűzi feladatául. Megjelen az Akadémia kiadásában évnegyedenként, évi 30—35 ívnyi tartalommal. Előfizetési ára 5 frt.

Irodalomtörténeti Közlemények. Kilenczedik évfolyam. Szerkeszti *Szilády Áron*, a bizottság elöadója.

E negyedévenként megjelenő folyóirat a M. Tud. Akadémia irodalomtörténeti bizottságának megbízásából bocsáttatik közre s irodalomtörténeti tanulmányokat és adatokat közöl. Előfizetési ára egész évre 5 frt, egyes füzet ára 1 frt 50 kr.

Mathematikai és Természettudományi Értesítő.
XVII. kötet. A M. Tud. Akadémia III. osztályának folyóirata. Szerkeszti *König Gyula* osztálytitkár.

A «Mathematikai és Természettudományi Értesítő» a M. Tud. Akadémia III. osztályának folyóirata, melyben az ülésein részletesen bemutatott vagy csak röviden bejelentett tudományos munkákat teszi közzé, föltéve, hogy a követelményeknek megfelelnek. Az Értesítőben csak oly közlemények foglalhatnak helyet, melyek az illető szaktudomány művelésében az elért eredmények vagy a használt módszerek tekintetében haladást jeleznek és irodalmi szempontból is kellő gonddal készültek. Terjedelem tekintetében az Akadémia rövid és szabatos fogalmazást kíván, melyben a dolgozat tudományos tartalmának megértésére szükséges részletek kellően kidomborodnak. Az Értesítő évi öt füzetben jelenik meg; a füzetek megjelenési határideje február, április, június, október és december hónapoknak mindenkor utolsó napja. Előfizetési ára egy-egy kötetnek 5 frt.

Nyelvtudományi Közlemények. Huszonkilencedik kötet. A Magyar Tudományos Akadémia nyelvtudományi bizottságának megbízásából szerkeszti *Szinnyei József*.

A tágabb értelemben vett magyar nyelvtudományt öleli fel, melynek feladatai a magyarral hason alkotású altáji nyelveket behatóan tanulmányozni s tudományosan feldolgozni, kiváló tekintettel arra, hogy a magyar nyelv tényei-
nek földterítésére vagyis tudományos megfajlására szolgáljanak. Más, bár nem hason alkotású nyelveknek, a melyek a magyarral történelmileg érintkeztek, reá gyakorolt hatását feltüntetni. Megjelenik negyedévenként, még pedig márczius, június, szeptember és december elsején. Az egész évfolyam legalább harmincz ívből áll s előfizetési ára 3 frt.

Történelmi Tár. Évnegyedes folyóirat. Kiadja a Magyar Történelmi Társulat közvetítése mellett a M. Tud. Akadémia történelmi bizottsága.

Megjelenik minden negyedévben 12 íves füzetben, félig feldolgozott forrás-tanulmányokat, magyar történelmi levelezéseket, kisebb naplókat és forrásmunkákat, művelődéstörténeti adatokat stb. tartalmaz. Egyes füzet ára 1 frt 30 kr.

Megrendelhetők

a M. Tud. Akadémia könyvkiadó-hivatalában

Budapesten, V. kerület, Akadémia-utca 2. szám.